

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3285

[Total No. of Pages : 2

[5102]Ext.-11
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 1 व्यावहारिक व उपयोजित मराठी : भाग - 1
(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) महाराष्ट्रातील विविध साहित्य संस्थांच्या वाङ्मयीन कार्याचा आढावा घ्या.

किंवा

खालील उतारा उत्तरपत्रिकेत जसाच्या तसा लिहून त्याचे खुणांच्या सहाय्याने मुद्रितशोधन करा.

हे सहासन तयार करण्यास सात वर्षे लागली. रत्ने, सोने, चांदी आणि जवाहीर यांचा उपयोग करून ते घडविण्यात आले होते. आ सनाचे चार खुर सोन्या चे होते. मेघडाबरीचे बारं स्तंभ पाचूचे होते. प्रत्येक स्तंभावर दोन रत्नखचित मोर बसविलेले होते. मोर च्या प्रत्येक जोडीच्या मधोमध हिरे, पाचु, माणके यांनी भरलेले एकझाड होते.

या सिंहासनाची किंमत जवळ जवळ पाच कोटा रूपये होती. सव हिंदुस्थानात अस सिंहासन कोठे आढळले काय ?

प्रश्न 2) प्रसिद्ध साहित्यिक मा. भालचंद्र नेमाडे यांना 'ज्ञानपीठ पुरस्कार' मिळाल्याबद्दल दूरदर्शनसाठी मुलाखत घ्या.

किंवा

प्रशासनिक पत्रव्यवहाराचे स्वरूप स्पष्ट करून प्रशासनिक पत्रव्यवहाराचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) भाषांतर म्हणजे काय ? ते सांगून भाषांतराचे स्वरूप, आवश्यकता व महत्व सविस्तर लिहा.

किंवा

निवेदनाचे स्वरूप सांगून प्रभावी निवेदनाची गुणवैशिष्ट्ये सांगा.

P.T.O.

प्रश्न 4) जनसंपर्क म्हणजे काय? ते सांगून आधुनिक कार्यालयातील जनसंपर्क अधिकाऱ्याची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

‘वृत्तपत्र’ या प्रसारमाध्यमाचे कार्यालयीन कामकाज यावर प्रकल्प लेखन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) मुलाखतींचे प्रकार

ब) स्मरणिका संपादन

क) भाषांतर व रूपांतर

ड) जनसंपर्काचे स्वरूप व आवश्यकता.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3286

[Total No. of Pages : 2

[5102] - EXT-12

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

ABHYASPATRIKA KRAMANK - 2

(अभ्यासपत्रिका क्र. - 2)

Madhyayugin Marathi Vangmayacha Etihas

(मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयाचा इतिहास) (प्रारंभ ते 1818)

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'महाराष्ट्र' नावाच्या उपपत्तीसंदर्भात विविध मतमतांतरांचा आढावा घ्या.

किंवा

महानुभावांच्या 'साती ग्रंथां'चा परिचय करून द्या.

प्रश्न 2) संत ज्ञानेश्वरांच्या काव्यप्रतिभेचे विशेष ससंदर्भ स्पष्ट करा.

किंवा

एकनाथांच्या काव्यनिर्मितीच्या प्रेरणा स्पष्ट करून त्यांच्या वाङ्मयीन कर्तृत्वाचा परिचय करून द्या

प्रश्न 3) 'ज्ञानदेवे रचिला पाया, तुका झालासे कळस' या उक्तीचा संत तुकारामांच्या संदर्भात परामर्श घ्या.

किंवा

पंडिती काव्यातून तत्कालीन समाजस्थितीचे प्रतिबिंब कसे उमटले आहे, ते सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) मराठी साहित्य परंपरेत बखर वाङ्मयाचे महत्व उलगडून दाखवा.

किंवा

लावणी व पोवाडा या शाहिरी वाङ्मयाचे विशेष सोदाहरण स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) संत जनाबाईंची अभंगरचना
- ब) संतांची शिकवण
- क) फादर स्टीफन्सचे मराठी भाषेला योगदान
- ड) अनंत फंदींचा 'फटका'

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3287

[Total No. of Pages : 2

[5102]Ext.-13
M.A. (Part - I)
मराठी (MARATHI)
अभ्यासपत्रिका क्र. - 3
(भाषाविज्ञान : वर्णनात्मक व सामाजिक)
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'वर्णनात्मक भाषाभ्यासपद्धती' ची संकल्पना स्पष्ट करून भाषाभ्यासाच्या दृष्टीने या संकल्पनेचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

भाषा आणि भाषण या संकल्पनांमधील भेद स्पष्ट करून त्यातील परस्पर पूरकता स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) व्यवहाराची भाषा आणि साहित्याची भाषा यांमधील मुलभूत फरकांची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

घटक विश्लेषणाचे स्वरूप स्पष्ट करून घटक विश्लेषणाची उपयुक्तता व मर्यादांचे मूल्यमापन करा.

प्रश्न 3) 'भाषेने समाज घडतो आणि समाजाने भाषा घडते' ह्या विधानाचा परामर्श घ्या.

किंवा

स्त्रियांची भाषा व पुरूषांची भाषा यातील फरक स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) संपर्कभाषानिर्मिती प्रक्रिया स्पष्ट करून पिजिन (Pidgin) व क्रिऑल (Creol) भाषा प्रक्रिया विशद करा.

किंवा

लघुक्षेत्रे आणि विशिष्ट भाषा यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

- अ) भाषासंपर्काचे स्वरूप
- ब) आघात व सुरावली
- क) भाषा प्रदुषण व भाषाशुद्धी
- ड) मनोभाषाविज्ञान

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3288

[Total No. of Pages : 8

[5102]Ext. - 14
M.A. (Part - I)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)
ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य
(2013 Pattern)

विशेष सूचना :- खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी.

- i) ग्रामीण साहित्य आणि दलित साहित्य
किंवा
- ii) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1960)
किंवा
- iii) तौलनिक साहित्याभ्यास व भाषांतरमीमांसा
किंवा
- iv) वाङ्मयेतिहासलेखनविद्या
किंवा
- v) अलंकार, छंद आणि व्याकरण

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) ग्रामीण साहित्याच्या प्रेरणांचा उहापोह करा.

किंवा

ग्रामीण साहित्याची वाटचाल स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) ग्रामीण साहित्य व प्रादेशिक साहित्य यांतील साम्यभेद स्पष्ट करा.

किंवा

देशी वादाची संकल्पना स्पष्ट करून त्याच्या विशेषांची चर्चा करा.

P.T.O.

प्रश्न 3) दलित साहित्याच्या विविध व्याख्या सांगून या साहित्याच्या प्रेरणा विशद करा.

किंवा

दलित साहित्याची वाटचाल ससंदर्भ स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) 'दलित साहित्य हे दलित समाजाचे प्रतिनिधिक साहित्य आहे' - हे विधान स्पष्ट करा.

किंवा

दलित कवितेची गुणवैशिष्ट्ये सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) टीपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

अ) त्रिं. ना. आत्रे यांचा 'गावगाडा'

ब) बदलते ग्रामीण वास्तव

क) दलित साहित्यावरील आक्षेप

ड) डॉ. गंगाधर पानतावणे यांचे दलित समीक्षेला योगदान

Total No. of Questions : 5]

P3288

[5102] - EXT - 14

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

ii) मराठी वाङ्मयाची सांस्कृतिक पार्श्वभूमी (प्रारंभ ते 1960)
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) साहित्य आणि संस्कृती यांचा परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

किंवा

मध्ययुगीन मराठी साहित्यातील पंथीय वाङ्मयाचा आढावा घ्या.

प्रश्न 2) “स्वधर्मजागृती आणि सामाजिक प्रबोधन हेच शिवकालीन साहित्यामागील प्रमुख प्रयोजन होते”.
या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

पेशवे कालीन वाङ्मयाचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) अर्वाचीन मराठी साहित्यनिर्मिती मागील प्रेरणा सविस्तर लिहा.

किंवा

सुधारणावादी चळवळी आणि मराठी साहित्य यांचा परस्परसंबंध उलगडून दाखवा.

प्रश्न 4) राजकीय विचारसरणीतून उदयास आलेल्या साहित्याचा मागोवा घ्या.

किंवा

साहित्यिक अभिरूची निर्माण करणारे घटक कोणते? ते लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) वारकरी संप्रदायाचे तत्वज्ञान

ब) एकनाथांची भारूडे

क) ग्रामीण साहित्याच्या प्रेरणा

ड) भाषा आणि संस्कृती

Total No. of Questions : 5]

P3288

[5102] - EXT - 14

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

iii) तौलनिक साहित्याभ्यास आणि भाषांतरमीमांसा
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) “तौलनिक साहित्याभ्यासामुळे वाङ्मयीन जाणीव प्रगल्भ होते.” या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

विश्व साहित्य ठरलेल्या साहित्यकृतींचे वेगळेपण लिहा.

प्रश्न 2) ‘कृष्णाकाठ’ व ‘अंतःस्थ’ या दोन साहित्यकृतींच्या आधारे यशवंतराव चव्हाण व पी.व्ही. नरसिंहराव यांच्या लेखनशैलीची तुलना करा.

किंवा

भाषांतराचे प्रकार व कार्य सविस्तर लिहा.

प्रश्न 3) अभिजात साहित्याचे अभिजातपण ठरवणाऱ्या निकषांची चर्चा करा.

किंवा

अभिजात साहित्याचे भाषांतर करताना येणाऱ्या अडचणींचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 4) गिरीश कर्नाड यांच्या ‘हयवदन’ या नाटकातील व्यक्तिरेखा रेखाटा.

किंवा

राष्ट्रीय साहित्य म्हणजे काय? स्वरूप व वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) तौलनिक साहित्याभ्यासाची तत्वे
- ब) विश्व साहित्यातील वैश्विक आशय.
- क) भाषांतर आणि रूपांतर
- ड) घाशीराम कोतवाल

Total No. of Questions : 5]

P3288

[5102] - EXT - 14

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

IV) वाङ्मयेतिहासलेखनविद्या

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वाङ्मयेतिहास व संशोधन यांच्यातील परस्पर संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

वाङ्मयेतिहासाच्या व्याख्या, स्वरूप व वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 2) “वाङ्मयाच्या अभिवृद्धीसाठी वाङ्मयेतिहासाचे लेखन आवश्यक असते”.या मताचा परामर्श घ्या.

किंवा

भारतीय विचारवंतांनी मांडलेल्या वाङ्मयेतिहासविषयक विचारांचा परिचय करून द्या

प्रश्न 3) स्वरूपावरून पडणाऱ्या वाङ्मयेतिहासाच्या प्रकारांचा आढावा घ्या.

किंवा

प्रदेशनिष्ठ किंवा भूगोलनिष्ठ वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) मध्ययुगीन मराठी वाङ्मयेतिहास लेखनाचा परिचय करून द्या.

किंवा

अ.ना.देशपांडे व शं.गो.तुळपुळे यांच्या वाङ्मयेतिहासलेखन कार्याचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) इतिहासाचे तत्त्वज्ञान
ब) समग्रलक्षी वाङ्मयेतिहास
क) भारतीय वाङ्मयेतिहासाची संकल्पना
ड) ल.रा.नासिराबादकर यांचा वाङ्मय इतिहास.

Total No. of Questions : 5]

P3288

[5102] - EXT - 14

M.A. (Part - I)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 4 (ऐच्छिक)

v) अलंकार, छंद आणि व्याकरण

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) “अलंकारांमुळे काव्याची शोभा वाढते ” या विधानाची चर्चा करा.

किंवा

काव्यातील अलंकारांचे महत्व विशद करा.

प्रश्न 2) छंद आणि मुक्तछंद यांचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

मराठी काव्यातील छंदांचे स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) व्याकरण म्हणजे काय? स्वरूप विश्लेषण करा.

किंवा

व्याकरणाचे विविध प्रकार सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) “व्याकरण म्हणजे भाषेची नियमबद्ध चौकट असते” या विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

किंवा

मराठी व्याकरणातील शब्दांच्या जाती सांगून त्यांचे विश्लेषण करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोनवर टीपा लिहा.

- अ) प्रतिमा आणि अलंकार
ब) छंदांचे प्रकार
क) व्याकरणाची व्याप्ती आणि मर्यादा
ड) विभक्ती प्रत्यय.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3289

[Total No. of Pages : 2

[5102]Ext.-15

M.A. (Part - II)

मराठी (MARATHI)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 5 प्रसार माध्यमे आणि साहित्य व्यवहार
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) विकास पत्रकारितेचे प्रयोजन आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

चित्रपटांचे आस्वादात्मक लेखन करताना कोणकोणत्या घटकांचा विचार करावा लागतो? ते लिहा.

प्रश्न 2) युवांच्या जडणघडणीत कार्यरत असलेल्या व्यक्तींविषयी परिचयात्मक स्वरूपाचे लेखन याविषयी विवेचन करा.

किंवा

दृक् - श्राव्य माध्यमांचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये विशद करा.

प्रश्न 3) प्रासंगिक कार्यक्रमांचे वृत्तसंकलन आणि त्याचे स्वरूप सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

श्राव्य माध्यमांसाठी जाहिरात लेखनाचे विशेष स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) माध्यमांची संकल्पना स्पष्ट करून पटकथा लेखनाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

किंवा

साहित्यप्रकारांचे स्वरूप आणि संकल्पना स्पष्ट करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) विविध कलांचे परस्पर संबंध
- ब) पुस्तक परीक्षण
- क) वृत्तमालिका
- ड) चित्रपट माध्यमासाठी पटकथा लेखन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3290

[Total No. of Pages : 2

[5102] - EXT-16
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 6 साहित्य - समिक्षा व संशोधन
(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) समीक्षेचे स्वरूप सांगून आकलन, आस्वाद आणि मूल्यमापन या तीन घटकांचे समीक्षेतील महत्व विशद करा.

किंवा

आदर्श समीक्षकाच्या गुणांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) समीक्षेच्या विविध पद्धती सांगून रूपनिष्ठ समीक्षा पद्धतीचे स्वरूप व उपयुक्तता स्पष्ट करा.

किंवा

इ.स. 1945 ते 1975 या कालखंडातील प्रमुख समीक्षकांच्या मनांचा आढावा घ्या.

प्रश्न 3) संसोधनाची संकल्पना, प्रेरणा व प्रयोजने स्पष्ट करा.

किंवा

भाषाविषयक संशोधन करताना येणाऱ्या अडचणींचे विवेचन करा.

प्रश्न 4) आंतर्विद्याक्षेत्रीय संशोधन म्हणजे काय ते सांगून साहित्य आणि समाजशास्त्रातील अनुबंध स्पष्ट करा.

किंवा

तौलनिक साहित्याभ्यासाचे महत्व विशद करा.

P.T.O.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

- अ) समीक्षकाने पाळावयाची पथ्ये.
- ब) चरित्रात्मक समीक्षा
- क) महानुभाव वाङ्मयाचे संशोधन.
- ड) साहित्य आणि संस्कृती.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3291

[Total No. of Pages : 4

[5102]Ext. - 17
M.A. (Part - II)
मराठी (MARATHI)
अभ्यासपत्रिका क्र. - 7
विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन/अर्वाचीन)
मध्ययुगीन : संत जनाबाई
(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) संत जनाबाईंच्या आध्यात्मिक विकास कसकसा होत गेला? ते स्पष्ट करा.

किंवा

मध्ययुगीन वारकरी संत परंपरेची चर्चा करा.

प्रश्न 2) संत जनाबाईंच्या अभंगांचे विषय व आशयदृष्ट्या विश्लेषण करा.

किंवा

जनाबाईंच्या वाङ्मयातील कृष्णजन्म, बालक्रीडा, थालीपाक व द्रौपदी स्वयंवर या रचनांची माहिती लिहा.

प्रश्न 3) संत जनाबाईंच्या अभंगांची भाषाशैली स्पष्ट करा.

किंवा

संत जनाबाईंची जीवननिष्ठा विशद करा.

P.T.O.

प्रश्न 4) संत जनाबाईंचे नामदेव चरित्रवर अभंगांचे रसग्रहण करा.

किंवा

संत जनाबाईंच्या विठ्ठल माहात्म्यपर अभंगांची वैशिष्ट्ये लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) जनाबाईंची गुरूपरंपरा

ब) मुक्ताबाई

क) जनाबाईंचे विठ्ठल प्रेम

ड) जनाबाईंच्या अभंगातील 'स्त्री' म्हणून व्यक्त झालेली वैशिष्ट्ये.

Total No. of Questions : 5]

P3291

[5102] - Ext. - 17

M.A. (Part - II)

MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 7

विशेष लेखकाचा अभ्यास (मध्ययुगीन व अर्वाचीन)

यशवंतराव चव्हाण

(2013 पॅटर्न)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) “यशवंतराव चव्हाण म्हणजे मराठी मातीत जन्मलेले लोकोत्तर व्यक्तिमत्व होय” या विधानाचे स्पष्टीकरण करा.

किंवा

मराठीतील अभिजात साहित्यकृती म्हणून ‘कृष्णाकाठ’ ची वाङ्मयीन वैशिष्ट्ये विशद करा.

प्रश्न 2) यशवंतराव चव्हाण यांच्या भाषणातून त्यांच्यातील विचारवंत कसा प्रकट होतो? ते लिहा.

किंवा

ऋणानुबंध व विदेश दर्शन या दोन्ही पुस्तकांची ग्रंथ परीक्षणे करा.

प्रश्न 3) यशवंतरावांचे सामाजिक कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतरावांचे शैक्षणिक क्षेत्रातील योगदान विशद करा.

प्रश्न 4) यशवंतराव चव्हाण यांचे राजकीय क्षेत्रातील कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

यशवंतराव चव्हाणांच्या लेखनशैलीचे विशेष लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) कृष्णाकाठ

ब) विठाई : यशवंतरावांची आई.

क) साहित्यप्रेमी यशवंतराव.

ड) यशवंतरावांचे भाषाविषयक विचार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P3292

[Total No. of Pages : 10

[5102]Ext.-18
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र. - 8 (ऐच्छिक)
(2013 Pattern)

खालील पाच अभ्यासपत्रिकांपैकी कोणतीही एक प्रश्नपत्रिका सोडवावी :

- i) सौंदर्यशास्त्र.
- ii) लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य.
- iii) लेखनविद्या आणि निबंधलेखन.
- iv) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास.
- v) साहित्य : सर्जन आणि उपयोजन.

वेळ : 3 तास]

i) सौंदर्यशास्त्र

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) 'सौंदर्य भावनेमुळेच जीवनाला कलात्मक रूप प्राप्त होते' सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

सौंदर्यशास्त्राचा कला समीक्षा आणि तत्त्वज्ञान यांच्याशी असलेला संबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) "सौंदर्य हे संकल्पनांच्या मदतीशिवाय सार्वत्रिक आनंदाचा विषय होते" - हे विधान स्पष्ट करा.

किंवा

'सौंदर्यविधान हे एक मूल्य विधान असते' या संबंधीची मूर व आर. एम. ईअर यांची मते विशद करा.

P.T.O.

प्रश्न 3) “चांगली कला आस्वादकला भावनेचा संसर्ग करते” या टॉलस्टॉयच्या मताचे साधार विवेचन करा.

किंवा

विरेचन सिध्दांत –स्वरूप व मर्यादा लिहा.

प्रश्न 4) “सौंदर्यशास्त्र हे समीक्षा व्यापारात वापरल्या जाणाऱ्या संज्ञा, संकल्पना व निकषांना तार्किक स्पष्टता प्राप्त करून देणारे शास्त्र आहे” – स्पष्ट करा.

किंवा

सौंदर्यशास्त्र व समीक्षाशास्त्र यांतील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) सौंदर्यशास्त्र आणि साहित्यविचार

ब) भारतीय रूपविचार

क) सौंदर्यशास्त्रातील नवे शोध

ड) सौंदर्यानुभवातील वैश्विकता

Total No. of Questions : 5]

P3292

[5102]Ext.-18
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 8 (ऐच्छिक)

ii) लोकसाहित्याची मूलतत्त्वे आणि मराठी लोकसाहित्य
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) लोकसाहित्याच्या विविध व्याख्यांच्या आधारे लोकसाहित्याची संकल्पना स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याची प्रयोजने विशद करा.

प्रश्न 2) लोकसाहित्याच्या अभ्यासाचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

लोकसाहित्याच्या अभ्यासाचे विविध संप्रदाय कोणते? त्यांच्या भूमिकांचा परिचय करून द्या.

प्रश्न 3) लोकसाहित्यातून समाज व संस्कृती यांचे दर्शन कसे घडते ते विशद करा.

किंवा

लोकसाहित्य आणि महाकाव्य यांच्यातील संबंध सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) लोकगीतांचे स्वरूप व विशेष स्पष्ट करा.

किंवा

लोकनाट्य म्हणजे काय ते सांगून लोकनाट्याच्या विविध घटकांचा सोदाहरण परामर्श द्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) लोकतत्त्व आणि लोकबंध

ब) अद्भूत कथा

क) वासुदेव

ड) महाराष्ट्र राज्य लोकसाहित्य समिती, पुणे

Total No. of Questions : 5]

P3292

[5102]Ext.-18
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र. - 8 (ऐच्छिक)
iii) लेखनविद्या आणि निबंधलेखन
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) भाषेचे स्वरूप व कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

जीवन व्यवहार आणि भाषा यांच्या परस्परसंबंधाचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) संवादप्रक्रियेतील विविध घटकांचा परिचय करून द्या.

किंवा

“भाषा हा मानवी संस्कृतीच्या विकासाचा पाया आहे” हे विधान सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) आधुनिक प्रसारमाध्यमांसाठी लेखन करताना घ्यावयाची दक्षता सविस्तर लिहा.

किंवा

अर्थाचे घटक सांगून मराठीत अर्थप्रक्रियेचा विविध क्षेत्रांशी कसा संबंध आहे, ते सांगा.

प्रश्न 4) निबंध लेखनाचे स्वरूप व वैशिष्ट्ये विशद करा.

किंवा

व्यवहारभाषा व साहित्याची भाषा यांतील अनुबंधाची चिकित्सा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) संवादातील कौशल्ये

ब) कार्यालयीन मराठी

क) भाषा : चिन्हव्यवस्था

ड) निबंधाचे प्रकार

Total No. of Questions : 5]

P3292

[5102]Ext.-18
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)

अभ्यासपत्रिका क्र. - 8 (ऐच्छिक)

iv) मराठीतील वैचारिक साहित्य आणि साहित्याचा सामाजिक दृष्टीने अभ्यास

(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) वैचारिक साहित्य आणि ललित साहित्य यांचा तौलनिक संबंध स्पष्ट करा.

किंवा

गो. ग. आगरकर आणि लोकहितवादी यांच्या निबंध लेखनाची चर्चा करा.

प्रश्न 2) स्वातंत्र्यपूर्व आणि स्वातंत्र्योत्तर कालखंडातील वैचारिक साहित्याचा आशय उलगडून दाखवा.

किंवा

श्री. म. माटे आणि वि. रा. शिंदे यांच्या सामाजिक विचारांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 3) साहित्याच्या सामाजिक अभ्यासाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

लेखक आणि समाज यांच्या परस्परसंबंधांची चर्चा करा.

प्रश्न 4) 'वाचक आणि साहित्य यांचे घनिष्ठ नाते असते' या विधानाचा उहापोह करा.

किंवा

अर्वाचीन कालखंडातील वैचारिक साहित्याच्या वाटचालीचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) वैचारिक साहित्य आणि सामाजिक चळवळी

ब) ताराबाई शिंदे यांचे 'स्त्रीपुरूषतुलना'

क) साहित्य आणि वाचक

ड) आचार्य जावडेकरांचा आधुनिक भारत

Total No. of Questions : 5]

P3292

[5102]Ext.-18
M.A. (Part - II)
MARATHI (मराठी)
अभ्यासपत्रिका क्र. - 8 (ऐच्छिक)
v) साहित्य: सर्जन व उपयोजन
(2013 Pattern)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 100

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) सर्जनशील साहित्य म्हणजे काय ते सांगून त्यामागील प्रेरणांचा परामर्श घ्या.

किंवा

भारतीय लेखकांच्या साहित्यविषयक विचारांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 2) 'इतर साहित्य प्रकारांपेक्षा नाटक वेगळे आहे' या विधानाचा परामर्श घ्या .

किंवा

वाचनपूर्व ज्ञान, समकालीन परिस्थिती व भाषा यांचे साहित्यनिर्मितीतील स्थान स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) साहित्यनिर्मिती संदर्भात प्रतिभाशक्तीचे महत्व उलगडून दाखवा.

किंवा

साहित्याच्या निर्मितीसंदर्भात पाश्चात्य विचारवंतांच्या मतांचा परामर्श घ्या.

प्रश्न 4) सौंदर्य व नवनिर्मितीच्या संदर्भात साहित्य सर्जनाची भूमिका विशद करा.

किंवा

'प्रसारमाध्यमांमुळे साहित्याच्या सर्जनशीलतेवर परिणाम होतो' या विधानाची चर्चा करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा.

अ) व्यवहारभाषा व साहित्याची भाषा

ब) कादंबरीचे घटक

क) प्रकल्प लेखनाचे टप्पे

ड) नाट्यरसग्रहण

